

Inhoudsopgave

Onderwerp	Door:	Pag.
Redactioneel		1
Gedenkwaardige feiten! <i>De voorzitter vertelt over de aanwas van nieuwe leden, het Jaarboek 2006, het gebouw De Holland (op de gemeentelijke monumentenlijst), het 25-jarige Tijdschrift, en de a.s. jubileumpublicatie gewijd aan de Sint Elisabethsvloed. En een dankwoord aan Henk Oldenziel.</i>	de voorzitter	3
Waarom een nieuw veer in Dordrecht steeds een oud veer werd <i>Voor onze economie van levensbelang: de verbindingen tussen het Eiland van Dordrecht en Noord Brabant . Nu een dichtslibbende rail- en wegverbinding, van de 16^e tot de 19^e eeuw een aantal veerverbindingen over de dichtslibbende Biesbosch-zee. Rob Haan legt uit dat door diverse inpolderingen de veerdienst tussen Dordrecht en Brabant steeds verder in zuidelijke richting werd verplaatst.</i>	Rob Haan	4
De terugreis van Dordtse pelgrims uit Santiago de Compostela <i>In Dordrecht zijn verschillende verwijzingen te vinden naar de pelgrimage naar Santiago de Compostela. In het Rechterlijk Archief van Dordrecht vond Kees Sigmond een nauwkeurig beschreven (terug-)reis door Adriaan Dircxz in 1562. In de Grote Kerksbuurt stond al in de 14^e eeuw een aan Sint Jacob gewijd Sint Jacobs gasthuis ten behoeve van broeders, pelgrims en vreemdelingen.</i>	Kees Sigmond	11
Steegoversloot 44: het huis met de halsgevel uit 1689 <i>Een nauwgezette weergave van een "huisonderzoek" aan de Steegoversloot, met zowel bewoners- als verbouwingsgeschiedenis. Inclusief de referenties is dit artikel een leerzame "praktijkhandleiding" voor toekomstige huizenonderzoekers.</i>	Erica van Dooremalen	13
Wilhelmina, een Dordtse vereniging voor prentbriefkaartverzamelaars <i>Ooit geweten wat de NVAV was ? De Nederlandse Vereeniging van Ansichtkaarten Verzamelaars, genaamd "Wilhelmina", opgericht in 1900 in Dordrecht. Een vervolgartikel van Cees Esseboom op zijn bijdrage in het recent verschenen Jaarboek over Dordtse fotografie. De "cartofillisten" beschouwden elkaar als "sportvrienden", deden veel aan ledenwerving en stuurden elkaar als "ruilobjecten" nauwkeurig omschreven prentbriefkaarten toe.</i>	Cees Esseboom	19
De Dordtse suikernegotie in de 17^e en 18^e eeuw <i>Gezien het grote aantal "suikerbakkerijen" was de productie van "suikerbroden" (= broden van ruwe suiker) in het 17^e-eeuwse Dordrecht</i>	Immel Dolman - Berberich	25

een belangrijke negotie, goeddeels in handen van Duitse raffinadeurs. Het West-Indisch Huis is de bekendste, het rietsuiker uit Brazilië en West-Indië werd hier verhandeld en geraffineerd. De toevallige vondst van een grote partij aardewerkvormen bij uitdiepingswerkzaamheden in de Dordtwijklaan leidde tot een archeologische studie en het onderhavige artikel.

Een fotograaf bijna in moeilijkheden

De 19^e-eeuwse fotograaf Herbert van Houwelingen (zie ook het Jaarboek 2006 over fotografie in Dordrecht) was ook magnetiseur. Een overlijdensgeval in hogere Dordtse kringen bracht hem in moeilijkheden. Was dit onbevoegde uitoefening van de geneeskunst? Na een onderzoek door een Geneeskundige Commissie op last van de Officier van Justitie kwam hij er genadiger af dan enkele alternatieve genezers in de hedendaagse (tucht-)rechtspraak. De analogie is echter treffend.

Corné van Frankfoort 35

Van kloostergang tot diaconiezaal

De gebouwen aan het Hof krijgen volgens plannen van de Gemeente Dordrecht een nieuwe, cultuurhistorische bestemming. Hier stond vanaf 1275 een Augustijnenklooster, dat in 1572 zijn bestemming verloor en werd opgedeeld in particuliere en kerkelijke eigendommen. Hiervan is binnenkort alleen de fraaie diaconiezaal over.

Herman A. van Duinen 39

“Tuvalu” verdwijnt

Het Stille Zuidzee-eiland Tuvalu zal het eerste land worden dat bij forse stijging van de zeespiegel ten prooi zal vallen aan de zee. Een van de eilanden heet Nui, maar heette in de 19^e eeuw “Het Nederlands Eiland”, nadat het ontdekt was door het Nederlandse fregat “Pollux”, met aan boord de Dordtenaar Jacob van Wageningen Dzn. Die een dagboek (“handschrift”) bijhield dat verhaal doet van deze ontdekking.

Jean van Wageningen 45

”De Holland”

Het eerste artikel van de Werkgroep Oral History. Werkgroepslid Bouke Blijdesteijn sprak met Brigitte van der tuin die van “De Holland” (1939, Sybold van Ravesteyn) haar afstudeerproject maakte, en een Spa als ideale toekomstige bestemming ziet, op grond van de overeenkomst tussen Van Ravesteyns vormtaal en die van ouderwetse badhuizen en sauna’s.

Bouke Blijdesteijn (Werkgroep Oral History) 48

Nieuwverschenen boeken

Cees Esseboom bespreekt zeven nieuwverschenen boeken over Dordrecht en Dordtenaren:

“De Grote of Onze-Lieve-Vrouwekerk in Dordrecht: de koorbanken” van Herman A. van Duinen; “Van der Wees bracht ons hier” van P. van der Wees; “Wees gewaarschuwd” van P. Breman; “Schippers-Slepers-Reders” van F. Muller; “Dor-Drecht-Streek - van Toen & Nu”, de eerste 8 van 17 afleveringen, uitgegeven door Waanders Uitgevers i.s.m. het Stadsarchief; “Van goede grond en laatste gang” van A. Denisse, red. ; “Familiegeschiedenis Van Wageningen” van Jean van Wageningen.

Cees Esseboom 57

De doopvont van klooster Eemstein in Papendrecht

Chr. Meijers en 63

Na een uitvoerige uiteenzetting over de geschiedenis (1377-1572) van het Augustijnenklooster Eemstein in de Grote Waard en later herbouwd in Zwijndrecht, beschrijven de auteurs in detail de daaruit afkomstige doopvont die thans in de rooms-katholieke kerk in Papendrecht staat.

Corry Roest 69

Dordrechts eerste Schouwburg

De geschiedenis van het in 1735 gebouwde patriciërshuis Wijnstraat 82-86, in het bijzonder de episode 1822-1867 toen het als schouwburg dienst deed. De auteur biedt een mooi overzicht van het soort voorstellingen dat in de 19^e eeuw was "toegestaan". Eerder werden toneelvoorstellingen nog als "aanstootgevend" beschouwd. De concurrentie (o.a. Kunstmin) deed Dordts eerste Schouwburg in de tweede helft van de 19^e eeuw de das om.

Dordrecht 200 jaar suikerstad, 1670-1870

Mw Blokland plaatst een oproep aan diegenen die onderzoek hebben gedaan of aanvullende gegevens kunnen verschaffen over de vele (13) suikerraffinaderijen die Dordrecht rond 1750 rijk was.

H.W.G. van
Blokland – Visser 74

De toekomst van de Dordtse synode

Prof. Van Lieberg hield bij de opening van een tentoonstelling over de Dordtse Synode in het Hof in 2005 een lezing die bewerkt is tot dit artikel. "De Dordtse synode is in de mode" schrijft hij. Hij sluit hiermee aan bij het Dordtse streven de gebeurtenissen van 1572 in het hof en de synode van 1618-1619 in de Kloveniersdoelen meer onder de aandacht te brengen. Hij noemt drie hedendaagse motieven: permanente belangstelling voor het inhoudelijke religieuze erfgoed, chauvinisme van Dordtse regenten, en discussies over politiek-culturele nationale identiteit in Nederland. Een breed opgezet "verhaal" over de toenmalige theologische twisten, het internationale calvinisme en de gevolgen voor het politieke bestel, een lijn die doorgetrokken wordt naar de 21^e eeuw.

Fred van Lieburg 75

Even iets rechtzetten

Enkele onvolkomenheden en vragen in het recent gepubliceerde Jaarboek over Fotografie in het 19^e- eeuwse Dordrecht worden door de redactie rechtgezet c.q. beantwoord

88

Verslag Werkgroep Monumentenlijst

Deze werkgroep binnen de Vereniging adviseert de Gemeente Dordrecht over gebouwen die eventueel op de gemeentelijke monumentenlijst dienen te worden geplaatst.

90
